

Бугуннинг ёшлари

АҚЛИЙ МЕҲНАТ ОРҚАЛИ ДАРОМАД ТОПИШНИНГ КАТТА ИМКОНИЯТИ

Президентимизнинг 30 июнь – Ёшлар куни муносабати билан Узбекистон ёшларига йўллаган байрам табриги барча тонгдошларни катари мени ҳам ниҳоятда тўлқинлантириди.

Бизга шу юртнинг мухим бўлаги, келажаги сифатидан билдирилган юксак ишонч қалбимизни фурӯра тўлдириди. Айниска, давлатимиз раҳбари томонидан ёшпарни замонавий технологияларни ўрганиб, уларни барча соҳаларга кенг татбиқ этишига чорлов, ана шу соҳа мутахассис ва ҳаваскор-

Давоми 2-бетда

Адиблар хиёбонидаги ўйлар

ОГАҲИЙ ИЖОДИЙ МЕРОСИ — МАЪНАВИЙ ТАРБИЯ АСОСИДИР

Давлатимиз раҳбари Адиблар хиёбонига ташрифи чогида бугуннинг ёшлари қаерда, кайси соҳада ўқимасин, уларнинг юрагига адабиётни киритиш, бадиий адабиётга меҳр уйғотиш учун нима қилишимиз керак, деган савонли кўндаланг кўйди. “Агар у маънавиятли бўлса, ҳамма чўққиларга етади. Космонавт ҳам бўлади, муҳандис ҳам бўлади, ёзувчи ҳам бўлади. Юрагига адабиёт киритишими керак! Адабиёт киритиш билан юрагига маънавият киритамиз, маърифат киритамиз, маданият киритамиз”, деган жавобни ҳам айтиб ўтди.

Давоми 6-бетда

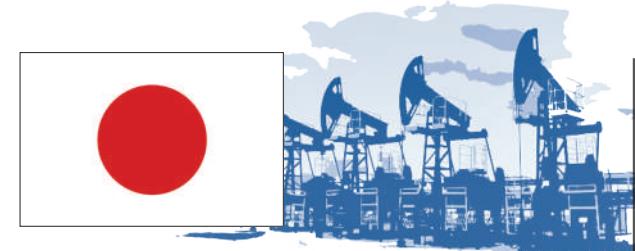
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ШАВКАТ МИРЗИЁЕВ 2 ИЮЛЬ КУНИ МАМЛАКАТИМИЗ ИНВЕСТИЦИОН ВА ТАШҚИ САВДО ФАОЛИЯТИ ПРОГНОЗ КЎРСАТКИЧЛАРИНИНГ ЖОРӢ ЙИЛ ИАРМИДАГИ ИЖРОСИНИ МУҲОКАМА ҚИЛИШ, ШУНИНГДЕК, ЯПОНИЯ, КОРЕЯ РЕСПУБЛИКАСИ ВА БИРЛАШГАН АРАБ АМИРЛИКЛАРИ БИЛАН УСТУВОР ҚЎШМА ЛОЙИҲАЛАРНИНГ БОРИШИНИ ҲАМДА САВДО-ИҚТИСОДИЙ, ИНВЕСТИЦИОН ВА МОЛИЯВИЙ-ТЕХНИК ҲАМКОРЛИКНИ КЕНГАЙТИРИШ ИСТИҚБОЛЛАРИНИ КЎРИБ ЧИҚИШГА БАГИШЛАНГАН ВИДЕОАНЖУМАН ТАРЗИДА ЙИГИЛИШ ЎТКАЗДИ.

Хисобот даврида умумий қиймати **1,8 МИЛЛИАРД долларлик 28 ТА ЙИРИК** инвестиция лойиҳасини амалга ошириш хисобига **3,8 МИНГТА** янги иш ўрни яратилишига эришилди.

Худудларни ривожлантириш дастурлари доирасида умумий қиймати **9,5 ТРИЛЛИОН** сўмлик 2049 та йирик инвестиция лойиҳаси амалга оширилди, бу **27 МИНГТА** янги иш ўрни яратиш имконини берди.

Жорӣ йилнинг 6 ойи якунларига кўра, мамлакатимиз корхоналари томонидан **6,1 МИЛЛИАРД** долларлик маҳсулот экспорт қўлингани таъкидланди. Айнан пайтда экспорт фаолиятига **950 ТА** янги корхона жалб этилди, хорижга янги **85 ТА** номдаги маҳсулот етказиб бериш ўзлаштирилди, шунингдек, кўшимча **4 ТА** давлат бозорига чиқилди.

Мамлакатимизда япониялик шерилклар билан ҳамкорликда геология, кимё ва нефть-кимё, банк-молия, соглиқиң сақлаш ва таълим каби соҳаларда умумий қиймати **5,6 МИЛЛИАРД долларлик 48 ТА** лойиҳа амалга оширилаётгани таъкидланди.

“HIS” компанияси билан меҳмонхона мажмуналарини куриш, “Isuzu” ва “Itochu” компанияларини билан “СамАвто” қўшма корхонасининг ишлаб чиқариш кувватларини кенгайтириш, Япония ҳалқаро ҳамкорлик агентлиги (JICA) билан Навоий иссиқлик электр стансиясида энергетик блоклар барпо этиш бўйича ва кўплаб бошқа лойиҳалари амалга оширилмоқда.

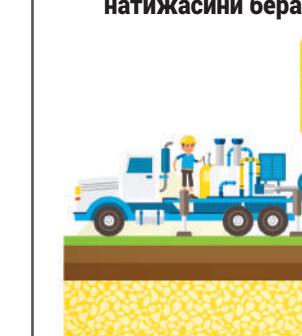
Корея Республикаси билан иккى томонлама ҳамкорлик ҳам кейинги йиллarda ижобий суръат билан ривожланмоқда. Жорӣ йилнинг бошидан бўён товар айрбошлаш қарийб **1 МИЛЛИАРД** долларга етди, Жанубий Корея капитали иштироқида **60 ТА** янги корхона ташкил этилди, уларнинг умумий сони эса **855 ТА** га етди.

Корея ҳалқаро ҳамкорлик агентлиги (KOICA) ва Иқтисодий тараққиёт фонди орқали молиявий-техник кўмак дастурлари доирасида умумий қиймати **750 МИЛЛИОН доллардан ортиқ** бўлган **17 ТА** лойиҳа, жумладан, Кимёвий технологиялар маркази, ёши катталар учун клиника ташкил этиш, юртимиз тиббёт ва таълим мусассасаларини жиҳозлаш лойиҳалари амалга оширилмоқда.

Бугунги кунда умумий қиймати **4 МИЛЛИАРД** доллардан ортиқ аниқ лойиҳалар ишлаб чиқилмоқда. БАА сармояси иштироқидаги корхоналар сони **141 ТАНИ** ташкил этилти. Амирликлар компаниялари билан келишувлар ўз натижасини бераётгани таъкидланди.

“Masdar” компанияси Навоий вилоятида **500 МВТ** кувватга эга шамол электр стансияси курилишига инвестиция кирилмоқда, сармояларнинг умумий ҳажми эса **500 МИЛЛИОН** доллардан ошади.

Долзарб мавзу

ИНСОН ҲУҚУҚИ, ШАҲНИ ВА ҚАДРИ

ҲИМОЯСИ БИЛАН БОҒЛИҚ ЯНГИ ТАКЛИФЛАР, ТАШАББУСЛАР, ТАЛАБЛАР

Сафер ОСТОНОВ,
Олий Мажлис Конучлилик
палатаси депутати

Президентимиз раҳбарлигига одил судловни таъминлаш ва коррупцияга карши курашиб бора-сидаги вазифаларга багишлаб 30 июнь куни ўтказилган видеоселектор йиғилиши мазмун-моҳияти инсон ҳуқуқи, шаҳни ва қадри ҳимояси билан боғлиқ бўлди. Шу боис, йиғилишда билдирилган фикрлар, илгари сурʼилган гояларни кенг жамоатчилик катта мамнуният билан кўллаш-куватлашмоқда.

Аввало, ўзимизга бир савонни берни, ўйлаб, үхласа чиқарни килилай. Президентимиз одил судловни таъминлаш ва коррупцияга карши курашиб бора-сидаги вазифаларга багишлаб 30 июнь куни ўтказилган видеоселектор йиғилиши мазмун-моҳияти инсон ҳуқуқи, шаҳни ва қадри ҳимояси билан боғлиқ бўлди. Шу боис, йиғилишда билдирилган фикрлар, илгари сурʼилган гояларни кенг жамоатчилик катта мамнуният билан кўллаш-куватлашмоқда.

Ҳаёт тажрибасидан кўриниб

Давоми 2-бетда

Халқаро рейтинг

ОНАЛАР ВА БОЛАЛАР САЛОМАТЛИГИ
“ЙЎЛ ҲАРИТАСИ”

Ўзбекистонда 2020 йилнинг ноябрь-декабрь ойларида ЮНИСЕФ билан ҳамкорликда мультииндикатор кластер кузатуви ўтказилади

Чунки статистика тизими қанчалик ҳақоний ва очик бўлса, ислоҳотлар шунчалик тўғри ва натижадор бўлади.

Бошқа йўналишилар катори үй ҳўқаликлири холати, уларда яшайдиган аёллар ва болалар саломатлиги, бу борада зарур шарт-шароитларнинг мавжудлиги тўғрисида халқаро амалиётда турли кузатувлар ўтказиб борилади. Уларнинг натижалари мамлакатда бу борадаги ахвол ҳақидаги маълумотларни олишга, холосалар чиқаришга хизмат қиласди.

Давоми 2-бетда

KOICA
Korea International Cooperation Agency

Корея ҳалқаро ҳамкорлик агентлиги (KOICA) ва Иқтисодий тараққиёт фонди орқали молиявий-техник кўмак дастурлари доирасида умумий қиймати **750 МИЛЛИОН доллардан ортиқ** бўлган **17 ТА** лойиҳа, жумладан, Кимёвий технологиялар маркази, ёши катталар учун клиника ташкил этиш, юртимиз тиббёт ва таълим мусассасаларини жиҳозлаш лойиҳалари амалга оширилмоқда.

БАА сармояси иштироқидаги корхоналар сони **141 ТАНИ** ташкил этилти. Амирликлар компаниялари билан келишувлар ўз натижасини бераётгани таъкидланди.

Қарор ва ижро

Барча соҳаларда бўлгани каби фуқаролар ҳукуқ ва эркинликларининг ишончли ҳимоясини таъминлаш ҳамда уларнинг муаммоларини ҳал этишида ҳам замонавий усулларни жорий қилиш босқичига кадам қўйилди. Бу борада, аввало, давлат органларида низоларни судгача кўриб чиқишнинг ягона тизимини яратиш вазифаси илгари суримоқда. Ислоҳотларнинг ҳозирги босқичи медиация, ҳакамлик судлари ва халқаро арбитражлари фуқаролар ҳамда тадбиркорларнинг ишончига сазовор бўлган, низоларни ҳал этадиган самарали мұқобил институтларга айлантириши тақозо этмоқда.

Зеро, ҳукукий жамиятда низоларни ҳал этишининг мұқобил тизимларини яратиш жисмоний ва юридик шахсларнинг бузилган ҳукукларини тиқлашга эришишинг самарали воситаси сифатида баҳоланди. Президентимизнинг 2020 йил 17 июндаги “Низоларни мұқобил ҳал этишининг механизмларини янада тақомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида” қарори бу борада мухим ҳукуқий асос бўлиб хизмат қиласди.

— Хукуки кўйлаш амалиёти турли субъектларнинг манфаатлари тўкнаш келганда улар ўтасида баҳс-мунозара, низолар келиб чиқиш табиий ҳол, — дейди Савдо-саноат палатаси ҳузыридаги Ҳакамлик суди раиси, профессионал медиатор, юридик фанлар доктори Фозилкон Отаконов. — Уларни ҳал этишида суд орқали ва мұқобил усуллар ёрдамида иш олиб борилади. Бизда низоларни мұқобил ҳал қилиш усуллари сифатида ва ҳакамлик судларни тозиганинг ҳукуқий асослари яратилган бўлиб, бу борада “Ҳакамлик судлари тўғрисида” ги қонунлар ҳам қабул килинган.

Шу ўринда медиация тушучасига алоҳида тўхтамоқчиман. Кўпчиликка ноташни бўлган бу сўз потин тилидаги “mediare” сўзидан олинган бўлиб, “воситасилик қилиш, кепшириш мәксадида араплаши” деган маъноларни билдиради.

Сода қилиб айтганда, медиация — бу бир-бирини тушуниш наизоли ҳолатни бартараф этибум тизиша эришиш мәксадида холис шахс — медиатор (воситачи) иштирокида тарафларнинг эркин музокарага кириш йўли билан низони мұқобил ҳал қилиш усулиди.

Ҳозирги кунда мамлакатимизда 240 дан ортиқ ҳакамлик суди фаолият юритмоқда. Шундан 15 таси Савдо-саноат палатаси тизимида ташкил қилинган. Шу кунга қадар 40 дан ортиқ профессионал медиатор тайёрланди. Аммо қарорда ҳақли равища таъкиданганидек, ушбу соҳадаги ислоҳотларнинг ҳозирги босқичи давлат органларида низоларни судгача кўриб чиқишнинг ягона тизимини яратиш тақозо этмоқда.

Шунинг учун ҳам мазкур қарорни қабул қилиш орқали жисмоний ва юридик шахсларнинг ҳукуклари ва қонуний манфаатлари билан борада ташкил қилинган. Ҳозирги кунда палата вакиллари ҳам катнашишлари мүмкунни.

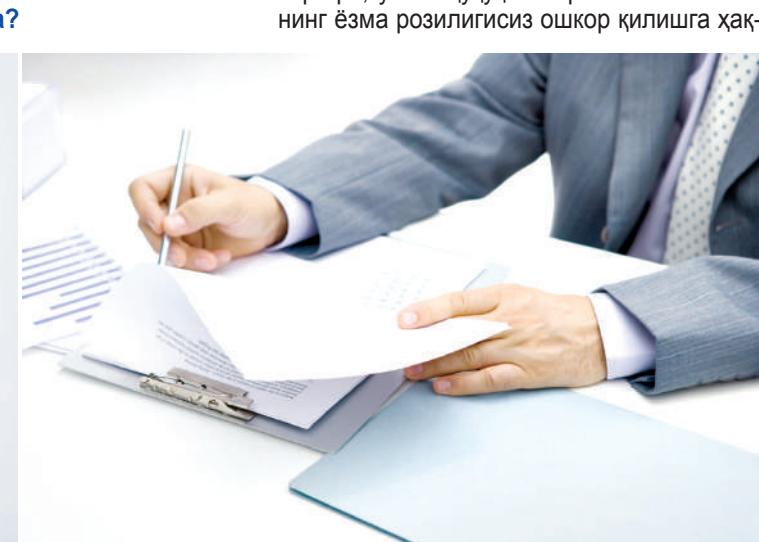
— Давлат божхона қўмитаси, Ер ресурслари, геодезия, картография ва давлат кадастри давлат қўмитаси ҳамда Наманган, Бухоро ва Тошкент вилоятлари ҳоқимликлари ҳузырида ташкил қилинадиган Апелляция кенгашлари фаолиятида Савдо-саноат палатаси вакиллари ҳам катнашишлари мүмкунни.

— Албатт! Юқорида кайд қилинган давлат органларида ташкил этилаётган Апелляция кенгашларида тадбиркорлик субъектларининг ҳукук ва қонуний манфаатлари билан бөлгик низолар кўпчиликни ташкил қилишини инబатда олсан, палата вакиллари ҳам ушбу кенгашларда иштирок этиши позим.

Буни қандай амалга ошириш мүмкун, деган табиий савол туғилади. Фикримизча, иштирокнинг иккى хил шаҳтини кўриб чиқиш ўрнини бўлади. Биринчиси, Апелляция кенгashi аъзолигига номзод кўрсатиш орқали донимий равища кенгаш йиғилишларida иштирок этиши, иккинчиси, палата аъзоли билан бўлган тадбиркорлик субъекти вакили сифатида Апелляция кенгашининг муайян йиғилишида катнашиб, унинг ҳукук ва қонуний манфаатларни ҳимоя қилиш орқали.

Ҳозирги кунда палата вакиллари Адлия вазирлиги ҳузыридаги Апелляция кенгashi аъзоли ишларни кўриб чиқишнинг мұқобил имкониятларини кенгайтишига ҳамда таълим сифатини ошириш килинади.

— Қарорда Медиация маркази ва Низоларни мұқобил усулда ҳал этиши марказининг давлат нотижорат ташкилот сифатида ташкил этилиши белгиланган. Бунинг боиси нимада?

НИЗОЛАРНИ ҲАЛ ЭТИШНИНГ МҰҚОБИЛ ЙЎНАЛИШЛАРИ

— Ушбу марказлар бир қатор асосларга кўра, нодавлат нотижорат ташкилот сифатида фаолият кўрсатади. Биринчидан, амалдаги “Медиация тўғрисида” ги ва “Ҳакамлик судлари тўғрисида” ги қонунларда медиацияга таалуқлуга ахборотни таълаб қилиниши, медиациянига таалуқлуга олиб олиниши ҳам мумкин эмас.

Иккинчидан, нодавлат нотижорат ташкилот — жисмоний ва (ёки) юридик шахслар томонидан иктиёрийлик асосида ташкил этилган, даромад (фойда) олиши ўз фаолиятининг асосий мақсади қўлиб олмаган ҳамда олинган даромадларни (фойдани) ўз катнашчилари (аъзолари) ўтрасида тақсимламайдиган ўзини ўзи бошқариш ташкилотиди.

Уччинчидан, Медиация маркази професионал медиаторлар, Низоларни мұқобил усулда ҳал этиши маркази эса нафқат професионал медиаторлар, балки ҳакамлик судьялари ва халқаро арбитрлар ҳукуклари ва қонуний манфаатларни ҳимоя қилиш ҳамда қарорда белгиланган вазифаларни бажариш мақсадида ташкилотиди. Амалдаги қонунларда бўйича ҳакамлик судлари ва халқаро арбитрлар юридик шахс мақомига эга бўлмагани сабабли улар нодавлат нотижорат ташкилотларга мустақил бирлашса олмасларини назарда тутган ҳолда, ҳозирги пайдай фақат ҳакамлик судьялари ва халқаро арбитрлар марказга аъзо бўлишлари мүмкин. Аммо қарор нафақат буғунги кун, балки келажакдаги ижтимоий мусноҳатларни ҳукукӣ тартибга солиша ҳам замин яратмоқда. Яъни кепгусда ҳакамлик судлари ва халқаро арбитрлар ҳам юридик шахс мақомига эга бўлишларни ўзаро бирлашиш ҳукуки Конституция нормаларига мос равища пайдо бўлади.

— Ушбу марказларнинг асосий вазифалари ташкилотиди.

— Марказларни ташкилотиди. Адлия вазирлигининг иккисида ягона тизим эмас. Шу билан бирга, улар медиация жараёнда маълум бўлиб қолган ҳолатлар ҳақида гува сифатида сўрек килиниши, медиацияга таалуқлуга ахборотни таълаб қилиниши, олиб олиниши ҳам мумкин эмас. Жараёнда махфийлик принципи бузилишига йўл қўйилиши охир-оқибатда, низоларни мұқобил ҳал қилиш усулларига бўлган ишончни йўкотиши олиб келишини унутмаслик лозим.

— Марказларнинг қарорда белгиланган ҳукуқларини шарҳлаб берсангиз.

— Ҳозирги кунда Адлия вазирлиги томонидан тасдиқланган Медиаторларни тайёрлаш дастури бўйича маҳсус ўкув курслари Юристлар макаласини ошириш маркази томонидан кундузги шаклда шартнома асосида бир ойдан кун бўлмаган муддат давомида амалга оширилмоқда. Қарор билан марказларга низоларни мұқобил ҳал қилиш бўйича мутахассисларни тайёрлашади. Ҳозирги кунда Адлия вазирлигининг иккисида ягона тизим эмас. Шу билан бирга, улар медиация жараёнда маълум бўлиб қолган ҳолатлар ҳақида гува сифатида сўрек килиниши, медиацияга таалуқлуга ахборотни таълаб қилиниши, олиб олиниши ҳам мумкин эмас.

Жараёнда махфийлик принципи бузилишига йўл қўйилиши охир-оқибатда, низоларни мұқобил ҳал қилиш усулларига бўлган ишончни йўкотиши олиб келишини унутмаслик лозим.

— Ҳозирги кунда Адлия вазирлиги томонидан тасдиқланган Медиаторларни тайёрлаш дастури бўйича маҳсус ўкув курслари Юристлар макаласини ошириш маркази томонидан кундузги шаклда шартнома асосида бир ойдан кун бўлмаган муддат давомида амалга оширилмоқда. Қарор билан марказларга низоларни мұқобил ҳал қилиш бўйича мутахассисларни тайёрлашади. Ҳозирги кунда Адлия вазирлигининг иккисида ягона тизим эмас. Шу билан бирга, улар медиация жараёнда маълум бўлиб қолган ҳолатлар ҳақида гува сифатида сўрек килиниши, медиацияга таалуқлуга ахборотни таълаб қилиниши, олиб олиниши ҳам мумкин эмас.

— Ҳозирги кунда Адлия вазирлиги томонидан тасдиқланган Медиаторларни тайёрлаш дастури бўйича маҳсус ўкув курслари Юристлар макаласини ошириш маркази томонидан кундузги шаклда шартнома асосида бир ойдан кун бўлмаган муддат давомида амалга оширилмоқда. Қарор билан марказларга низоларни мұқобил ҳал қилиш бўйича мутахассисларни тайёрлашади. Ҳозирги кунда Адлия вазирлигининг иккисида ягона тизим эмас. Шу билан бирга, улар медиация жараёнда маълум бўлиб қолган ҳолатлар ҳақида гува сифатида сўрек килиниши, медиацияга таалуқлуга ахборотни таълаб қилиниши, олиб олиниши ҳам мумкин эмас.

Жараёнда махфийлик принципи бузилишига йўл қўйилиши охир-оқибатда, низоларни мұқобил ҳал қилиш усулларига бўлган ишончни йўкотиши олиб келишини унутмаслик лозим.

— Ҳозирги кунда Адлия вазирлиги томонидан тасдиқланган Медиаторларни тайёрлаш дастури бўйича маҳсус ўкув курслари Юристлар макаласини ошириш маркази томонидан кундузги шаклда шартнома асосида бир ойдан кун бўлмаган муддат давомида амалга оширилмоқда. Қарор билан марказларга низоларни мұқобил ҳал қилиш бўйича мутахассисларни тайёрлашади. Ҳозирги кунда Адлия вазирлигининг иккисида ягона тизим эмас. Шу билан бирга, улар медиация жараёнда маълум бўлиб қолган ҳолатлар ҳақида гува сифатида сўрек килиниши, медиацияга таалуқлуга ахборотни таълаб қилиниши, олиб олиниши ҳам мумкин эмас.

Жараёнда махфийлик принципи бузилишига йўл қўйилиши охир-оқибатда, низоларни мұқобил ҳал қилиш усулларига бўлган ишончни йўкотиши олиб келишини унутмаслик лозим.

— Ҳозирги кунда Адлия вазирлиги томонидан тасдиқланган Медиаторларни тайёрлаш дастури бўйича маҳсус ўкув курслари Юристлар макаласини ошириш маркази томонидан кундузги шаклда шартнома асосида бир ойдан кун бўлмаган муддат давомида амалга оширилмоқда. Қарор билан марказларга низоларни мұқобил ҳал қилиш бўйича мутахассисларни тайёрлашади. Ҳозирги кунда Адлия вазирлигининг иккисида ягона тизим эмас. Шу билан бирга, улар медиация жараёнда маълум бўлиб қолган ҳолатлар ҳақида гува сифатида сўрек килиниши, медиацияга таалуқлуга ахборотни таълаб қилиниши, олиб олиниши ҳам мумкин эмас.

Жараёнда махфийлик принципи бузилишига йўл қўйилиши охир-оқибатда, низоларни мұқобил ҳал қилиш усулларига бўлган ишончни йўкотиши олиб келишини унутмаслик лозим.

— Ҳозирги кунда Адлия вазирлиги томонидан тасдиқланган Медиаторларни тайёрлаш дастури бўйича маҳсус ўкув курслари Юристлар макаласини ошириш маркази томонидан кундузги шаклда шартнома асосида бир ойдан кун бўлмаган муддат давомида амалга оширилмоқда. Қарор билан марказларга низоларни мұқобил ҳал қилиш бўйича мутахассисларни тайёрлашади. Ҳозирги кунда Адлия вазирлигининг иккисида ягона тизим эмас. Шу билан бирга, улар медиация жараёнда маълум бўлиб қолган ҳолатлар ҳақида гува сифатида сўрек килиниши, медиацияга таалуқлуга ахборотни таълаб қилиниши, олиб олиниши ҳам мумкин эмас.

Жараёнда махфийлик принципи бузилишига йўл қўйилиши охир-оқибатда, низоларни мұқобил ҳал қилиш усулларига бўлган ишончни йўкотиши олиб келишини унутмаслик лозим.

— Ҳозирги кунда Адлия вазирлиги томонидан тасдиқланган Медиаторларни тайёрлаш дастури бўйича маҳсус ўкув курслари Юристлар макаласини ошириш маркази томонидан кундузги шаклда шартнома асосида бир ойдан кун бўлмаган муддат давомида амалга оширилмоқда. Қарор билан марказларга низоларни мұқобил ҳал қилиш бўйича мутахассисларни тайёрлашади. Ҳозирги кунда Адлия вазирлигининг иккисида ягона тизим эмас. Шу билан бирга, улар медиация жараёнда маълум бўлиб қолган ҳолатлар ҳақида гува сифатида сўрек килиниши, медиацияга таалуқлуга ахборотни таълаб қилиниши, олиб олиниши ҳам мумкин эмас.

Жараёнда махфийлик принципи бузилишига йўл қўйилиши охир-оқибатда, низоларни мұқобил ҳал қилиш усулларига бўлган ишончни йўкотиши олиб келишини унутмаслик лозим.

— Ҳозирги кунда Адлия вазирлиги томонидан тасдиқланган Медиаторларни тайёрлаш дастури бўйича маҳсус ўкув курслари Юристлар макаласини ошириш маркази томонидан кундузги шаклда шартнома асосида бир ойдан кун бўлмаган муддат давомида амалга оширилмоқда. Қарор билан марказларга низоларни мұқобил ҳал қилиш бўйича мутахассисларни тайёрлашади. Ҳозирги кунда Адлия вазирлигининг иккисида ягона тизим эмас. Шу билан бирга, улар медиация жараёнда маълум бўлиб қолган ҳолатлар ҳақида гува сифатида сўрек килиниши, медиацияга таалуқлуга ахборотни таълаб қилиниши, олиб олиниши ҳам мумкин эмас.

Гулчекра РИХСИЕВА,
Тошкент давлат шарқшунослик
университети ректори

Бу ерда билдирилган фикрлар юрт зиёлиларига мулҳоза учун кўп озука берди.

Тошкент давлат шарқшунослик университети жамоасига мумтоз адабиётимизнинг ёнг кўламдор ва сермахсул ижодкори, шоир, тарихчи, таржимон, давлат арабби, араб, форс, туркий тиллар билимдени Муҳаммад Ризо Оғаҳийнинг хәёт ва ижод йўлларини ўрганиш, у зотининг кўлёма аспарларни тадқиқ этиш хамда ўлmas гояяларини ёшлар онига сингдириш вазифасири қўйилди.

Муҳаммад Ризо Оғаҳий мумтоз адабиётимиз тарихида саломлеки, кенг қарорлари мерос қолдирган нюхоятда истебодли сўз заргаридир. Унинг кўламдор меросини шеърий, тарихий, тарихий шахсларга багишланган ва таржима аспарлар ташкил қиласи. Шунингдек, Оғаҳий давлат арабби, Хива хонлигининг бош мишиби вазифасини ҳам катта имкониятларни очади.

Оғаҳий тархинавис олим сифатида бекиёс из қолдирган улкан илим соҳибидир. Амакиси Мунис охирчига ёзиб улугурмаган "Фирдавс ул иқబол" ("Бахт бори") асарининг Муҳаммад Раҳимхон I хонлиги (1806-1825) давридан ташкири 5 то мустасил, яни Оллукулихон даврига оид (1825-1842) "Ризёзуд-давла" ("Саодат бўстонлари"), Раҳимкулихон даврига оид (1843-1846) "Ўзбадат ут-таворих" ("Тарихлар сараси"). Муҳаммад Аминхон даврига оид (1846-1855) "Жомъе ул-вокеоти Султоний" ("Султонлик воқеалари тўлпами"), Сайдий Муҳаммадхон даврига оид (1856-1865) "Гулшан давлат" ("Давлат гулшани") ва Муҳаммад Раҳимхон Соний-Феруз хуқронлигининг (1865-1873) қарийб ўн иллек даврини ўз ичига олган "Шоҳиди иқబол" ("Иқబол шоҳиди") тарихий аспарларни яратган. Уларни ўкиш, ўрганиш ва тадқиқ этиш орқали Хива хонлигининг 60 иллик тарихини, шунингдек, кўш-

ОГАҲИЙ ИЖОДИЙ МЕРОСИ — МАЬНАВИЙ ТАРБИЯ АСОСИДИР

Адилар хиёбонидаги ўйлар

лик диссертациялари, битирув малакавий ишлари ёшиш, Оғаҳий ижоди бўйича яратилган илмий тадқиқот ишларнинг электрон базасини яратишни ҳам белгилаб олдик. Бу эса ёшларнинг кела жақда мана шу базалардан фойдаланган холда илмий изланишлар қилиши учун кулай имконият яратади.

Кейинги босқичда Оғаҳий ижоди ва ёзма месорининг ўкув жараёнига татбиқи билан боғлиқ ишларга ётибор қаратамиз.

Бунда университетнинг мумтоз филология йўналишида сабоқ олаётган талабалар учун "Ўзбек адабиёти тарихи" фани доирасида Оғаҳий ижодини чукур ўргатиш, маҳсус курслар ташкил этиш, Оғаҳий аспарларини тил хусусиятларни таҳлил этиш, Оғаҳий аспарлари ва шеърият на муналарини турли шарқ тилларига тархималари яратиш ва чоп этиш, Хоразмидаги Оғаҳий номидаги ижод мактаби билан ўқув ва илмий хамкорликни ўйла гўйиш, катта авлод оғаҳий шуносларнинг илмий мероси бўйича имли то либарилизма мустақил ўйшлар ташкил этиш, билимдом талабаларимиз учун Оғаҳий номидаги стипендиини жорий этиш вазифаларини белгилаб олдик.

Учунчи муҳим йўналишида ҳазрат Оғаҳий маърифати ва маънавияти билан боғлиқ тарбијати ишлари олиб борилади. Бу борода университетда очилиши режалаштирилаётган Оғаҳийшуносига маркази ёрдамила ила адаб ҳаёти ва ижоди багишиланган адабий семинарлар, маърифий кечалар, давра сұхбатлари, утрашувлар уюштириш, Оғаҳий ижоди билан шугулланган олимлар ва тадқиқотчilar билан университет расмий сайтида ижтимоий тармоқларда видеомуокотлар, сұхбатлар, Оғаҳий ижоди бўйича талабалар ўтасидан турли ижодий ишлар — иншолар, энг яхши тархима, тадқиқот, тадқимот, рисола танловларини ўтказиш ва гобилбрарни рафтаблантириш, Адилар хиёбонига талабаларнинг ташрифларни уюштириш ва маърифий тадбирларни шоир ҳайкалай пойда ўтказиш, университетимизда Оғаҳий номидаги музейни ташкил этишин ҳам режалаштириш олдик.

Ҳазрат Оғаҳий бўйича ётибор қаратила диган сўнгти тўртнини катта йўналиши ОАВ, телевидение ҳамда электрон нашарларда амалга ошириладиган ишлардир. Бу хусусда гап кетганида, таъкидлаш жоизи, университетимизнинг китобхонлика багишланган "Нур Шарқдан" ахборот каналида Оғаҳий мероси ва ижодига оид алоҳида руҳ очиб, мунтазам мақолалар бериб бориши бошладик. ОАВда Оғаҳий ҳаёти, фаoliyati иларни суръатланган инсонпарварлик, илми чорловчи юнайтилган тайёрларни ўзбекистонида тадбирларни шоир ҳайкалай пойда ўтказиш, университетимизда Оғаҳий номидаги музейни ташкил этишин ҳам режалаштириш олдик.

Оғаҳий меросини ўрганиш ва тарбиғи қилиш бўйича қиладиган ишларимиз анча. Ёшларни бу жарабаен кенг жалб этиш ўйлида қатор ишларни режалаштиридик.

Университетимиздаги мумтоз адабиёт билимдонари ва мутахассислар билан биргаликда Оғаҳийшуносига марказини очиши ва унинг ишларини турли таҳсилатида ташкил қўлёзмаларни яратади. Оғаҳий ижодидан муналарини турли тархималари яратади.

Хусусан, биринчи йўналишида ҳазрат Оғаҳийнинг ҳаёт ўйли, ёзма меросини илмий тадқиқ этиши жарабаен билан боғлиқ ишларни амалга ошириши назарда тутяпмиз. Бу йўналишида дастлабки қадамини Оғаҳий аспарларининг ўзбекистонида ташкил қўлёзмаларни яратади.

Хусусан, биринчи йўналишида ҳазрат Оғаҳийнинг ҳаёт ўйли, ёзма меросини илмий тадқиқ этиши жарабаен билан боғлиқ ишларни амалга ошириши назарда тутяпмиз. Бу йўналишида дастлабки қадамини Оғаҳий аспарларининг ўзбекистонида ташкил қўлёзмаларни яратади.

Ҳазрат Оғаҳий ижодидан муналарини турли тархималари яратади.